

## Ambtenaren

Zijn altruïstische mensen eerder geneigd om in de publieke sector te werken? En zo ja, onder welke voorwaarden? Deze vragen stellen Dur en Zoutenbier centraal in hun onderzoek dat is gepubliceerd door het **Tinbergen Instituut**. De onderzoekers analyseren data verkregen uit een enquête onder 30.000 werknemers uit vijftig verschillende landen. Uit hun analyse blijkt dat het tot 37 procent waarschijnlijker is dat iemand in de publieke sector werkt als hij of zij naast een altruïstische inslag ook het gevoel heeft dat werken in de publieke sector bijdraagt aan de goede zaak. Het gevonden verband is het sterkst bij hoogopgeleide werknemers.

Dur, R. en R. Zoutenbier (2011) *Working for a good cause*. Tinbergen Institute Discussion Paper, 168.

## Eurobonds

De spreiding in rentetarieven van Europese staatsobligaties wordt grotendeels bepaald door de vermeende kans op een nationaal bankroet. De markt heeft hier een disciplinerende werking op het begrotingsbeleid van landen. Alleen indien markten worden verondersteld voor langere tijd irrationeel te zijn, waardoor de solvabiliteit van landen door hoge rentetarieven onterecht wordt ondermijnd, is het uitgeven van Eurobonds te verantwoorden. Dit concluderen Favero en Missale namens het **CEPR**. De onderzoekers stellen dat het, gezien de verminderde disciplinerende werking van de markt op landen met te hoge uitgaven en vanwege de kosten voor de financieel sterke landen, over het algemeen onverstandig is om Eurobonds uit te geven.

Favero, C.A. en A. Missale (2011) *Sovereign spreads in the euro area: which prospects for a Eurobond?* CEPR Discussion Paper Series, 8637.

## Multinationals



In tegenstelling tot eerdere crises met een beperkter omvang, konden de dochterbanken in de recente recessie niet steunen op de kracht van de multinationale moederonderneming. Als gevolg hiervan moesten de dochterbanken hun kredietverlening bijna twee keer zo snel afbouwen als de nationale banken, die vanwege hun grotere focus op spaargelden minder afhankelijk waren van de internationale kapitaalmarkten. Dit concluderen De Haas en Van Lelyveld voor **DNB** op basis van hun onderzoek naar het leengedrag van 199 buitenlandse dochterbanken van de 48 grootste multinationale bankengroepen gedurende de recessie van 2008–2009. Ze vergelijken de resultaten met gegevens van 202 nationale banken.

Haas, R. de en I. van Lelyveld (2011) *Multinational banks and the global financial crisis. Weathering the perfect storm?* DNB Working Paper, 322.

## Immigratie

Immigratie kan helpen om de lasten van de vergrijzing voor de welvaartsstaat te verlichten, zo lang de immigranten werk kunnen vinden. Hoe hoger de immigranten zijn of worden opgeleid, hoe meer zij zullen bijdragen aan de economische groei. Dit concluderen Muysken *et al.* in hun onderzoek dat is gepubliceerd door **Netspar**. De onderzoekers ontwikkelen een macro-economisch model waarin zowel de impact van vergrijzing als die van immigratie zijn opgenomen. Zij combineren dit model met een gedetailleerd arbeidsmarktmodel om de effecten van immigratie op werkloosheid te kunnen analyseren. De onderzoekers benadrukken dat immigratie slechts een deel van de oplossing is en dat veel Europese landen zich met name moeten concentreren op het vergroten van de werkgelegenheid.

Muysken, J., F. Cörvers en T. Ziesemer (2011) *Immigration can alleviate the ageing problem*. Netspar Discussion Papers, 058.

## Mededinging

Houba *et al.* beschrijven namens het **Tinbergen Instituut** een optimaal boetesysteem om kartelvorming te bestraffen waarbij het algemeen welzijn wordt gemaximaliseerd. De boete moet hierbij in verhouding staan tot de overtreding, mag niet leiden tot een bankroet van de beboete onderneming, moet aan een minimum gebonden zijn en moet voldoen aan het proportionaliteitsbeginsel, wat inhoudt dat hij niet hoger mag zijn dan noodzakelijk is om het gewenste gedrag te bereiken. De optimale boestructuur bestaat uit lage tot geen boetes voor milde overtredingen en hogere boetes voor zwaardere overtredingen, hoewel deze niet zo hoog zouden moeten zijn als wettelijk maximaal is toegestaan.

Houba, H., E. Motchenkova en Q. Wen (2011) *Antitrust enforcement and marginal deterrence*. Tinbergen Institute Discussion Paper, 166.

## Macht

Hoe groot dienen machtsverschillen in groepen te zijn? De functionele machtstheorie staat een sterke hiërarchie voor, terwijl de conflicttheorie juist benadrukt dat een sterke hiërarchie het groepswerken ondermijnt. Tarakci en Groenen onderzoeken namens **ERIM** middels simulaties in een agent-gebaseerd model de effecten van verschillende machtsverdelingen. De onderzoekers concluderen dat een sterk hiërarchische machtsverhouding alleen nuttig is als de groep in een complexe omgeving werkt en organisaties duidelijk kunnen aantonen dat een leider beter presteert dan de rest van de groep. Groepen met een gematigde hiërarchische structuur (bureaucratische en evolutionaire machtsstructuren) presteren het slechtst, ongeacht het competentieniveau van de leider en de complexiteit van de werkomgeving.

Tarakci, M. en P.J.F. Groenen (2011) *Power structures and adaptation: how to distribute power within a group*. ERIM Report Series, 025-mkt.

SINDS 1916

## Risicoaversie

Na acht weken les te hebben gekregen in een omgeving met alleen vrouwen, zijn eerstejaarsstudentes minder risicoavers dan hun vrouwelijke medestudenten die samen met mannelijke studenten les hebben gehad. Dit concluderen Booth *et al.* voor **IZA**. Zij voerden een gecontroleerd experiment uit op een universiteit waarin studenten willekeurig werden toegewezen aan gescheiden of gecombineerde lessen. Studentes uit een gescheiden groep kozen veel vaker om met eigen geld deel te nemen aan een loterij dan studentes uit gecombineerde klassen. In beide gevallen kozen meisjes minder vaak voor het risico van de loterij dan jongens. Voor jongens werd geen verschil gevonden tussen de gescheiden en gecombineerde klassen.

Booth, A., L.C. Sosa en P. Nolen (2011) *Gender differences in risk aversion: do single-sex environments affect their development? IZA Discussion Paper Series*, 6133.

## Consumptie

Door te beleggen in buitenlandse aandelen kunnen landen hun consumptiepatroon verzekeren tegen fluctuaties in de binnenlandse productie. Een grotere hoeveelheid buitenlandse aandelen in relatie tot het bbp houdt een hogere mate van internationale risicodeling in. Holinski *et al.* voegen hier op basis van hun regressieanalyse van de aandelenallocatie en consumptiepatronen van 21 OESO-landen aan toe dat niet alleen de hoogte van het relatieve buitenlandse aandelenkapitaal bijdraagt aan risicodeling, maar dat ook de compositie van de aandelenportefeuille hier een rol in speelt. Zo blijkt onder meer dat hoe meer de aandelenportefeuille de gemiddelde mondiale portefeuille benadert, hoe sterker de risicodeling is. Het onderzoek is gepubliceerd door het **Tjalling C. Koopmans Instituut**.

Holinski, N., C. Kool en J. Muysken (2011) *The impact of international portfolio composition on consumption risk sharing*. *Tjalling C. Koopmans Discussion Paper Series*, 20.

## Arbeidsongeslacht

De inkomenselasticiteit van arbeidsongeschiktheidsuitkeringen met betrekking tot arbeidsparticipatie voor gedeeltelijk arbeidsongeschikte Spanjaarden bedraagt ongeveer 0,22. Dit concluderen Marie en Castello namens **METEOR**. Van de Spanjaarden met een gedeeltelijke arbeidsongeschiktheidsuitkering krijgt 60 procent vanaf 55 jaar een verhoging in de uitkering van 36 procent. Rekening houdend met een extra instroom van 55-plussers die gedeeltelijk uit deze maatregel voortvloeit, concluderen de onderzoekers dat de arbeidsparticipatie van de onderzochte groep acht procent hoger zou liggen als de uitkering niet verhoogd zou zijn vanaf 55 jaar.

Marie, O. en J.V. Castello (2011) *Measuring the (income) effect of disability insurance generosity on labour market participation*. *METEOR Research memorandum*, 050.

## Netwerkregulering



Door de onzekere groei van decentrale elektriciteitsopwekking (DO) kunnen traditionele vormen van netwerkregulering, zoals een prijsplafond of opbrengstregulering, leiden tot onderinvestering in de laagspanningsnetwerken of grote winsten bij de netwerkbedrijven. Aalbers *et al.* rapporteren namens het **CPB** dat optimale regulering de netwerkbedrijven moet stimuleren om voldoende te investeren in netwerkuitbreiding, ondanks het risico dat deze capaciteit niet volledig benut zal worden. Daarnaast moet de regulering een efficiënt gebruik van het netwerk stimuleren. Dit kan door het toestaan van een installatietarief, een verbruikerstarief per kW en een vastrechtstarief per DO-aansluiting in rekening te brengen.

Aalbers, R., V. Kocsis en V. Shestalova (2011) *Optimal regulation under unknown supply of distributed generation*. *CPB Discussion Paper*, 192.

## Opleiding

Werknemers met flexibele (tijdelijke-, uitzend- en nuluren-) contracten nemen minder vaak deel aan door de werkgever betaalde trainingen dan hun collega's met vaste contracten. Dit geldt met name voor werknemers met een tijdelijk contract. De flexwerkers kunnen de opleidingsachterstand maar gedeeltelijk inlopen door opleidingen die zij zelf betalen, omdat deze vaak een algemener karakter hebben. Dit concluderen Fouarge *et al.* namens het **ROA**. Flexibele contracten hinderen de investering in menselijk kapitaal. Overheden moeten hier rekening mee houden bij het flexibiliseren van de arbeidsmarkt. Zij moeten voldoende faciliteiten of regelgeving invoeren om werkgevers te stimuleren in de opleiding van flexwerkers te investeren.

Fouarge, D., A. de Grip, W. Smits en R. de Vries (2011) *Flexible contracts and human capital investments*. *ROA Research Memorandum*, 13.

## Relatie

Van de consumenten die geld lenen bij een bank, blijken degenen die al een relatie hebben met die bank voordat zij een lening aanvragen vaker hun betalingsverplichtingen na te komen. Hoewel de vorm en diepgang van de relatie effect heeft op het betaalgedrag, heeft zelfs de simpelste vorm van een eerdere relatie met de bank zoals het hebben van een betaalrekening al significante positieve invloed op de kans dat een lening wordt terugbetaald. Dit concluderen Puri *et al.* voor de **ECB**. Voor hun onderzoek gebruikten de auteurs gegevens van meer dan een miljoen leningen aan particuliere klanten door 296 Duitse spaarbanken in de periode 2004–2008.

Puri, M., J. Rocholl en S. Steffen (2011) *On the importance of prior relationships in bank loans to retail customers*. *ECB Working Paper Series*, 1395.